

MALMÖ HÖGSKOLA

ISSN 1652-7224

Publicerad den 30 augusti 2006

[Klicka här för utskriftsvänlig pdf-fi](#)

Konferensrapport: Tidig specialisering inom idrotten

Kristin Fransson & Jesper Thiborg

Idrottsvetenskap, Malmö högskola

I mitten av juni samlades närmare 300 idrottsforskare av olika schatteringar för att diskutera tidig specialisering inom idrotten och forskning i det området. Konferensen arrangerades av svenska Centrum för idrottsforskning, huvudsaklig källa till projektfinansiering för svenska idrottsforskare (och en av idrottsforum.orgs delfinansiärer), och konferensen ägde rum på Gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm. Bland inbjudna talare fanns Eva Jansson, Michail Tonkonogi, Björn Ekblom, Per-Mats Janarv, Göran Kenttä, Ove Stråhlman och Tomas Peterson.

idrottsforum.orgs ögon och öron satt dessa junidagar på Kristin Fransson och Jesper Thiborg, som i en konferensrapport redovisar sina intryck. Konferensrubriken, "Tidig specialisering inom idrotten", hade väl kanske inte alla talare lyckats knyta an till; därför blev det lite väl mycket allmänningdomsidrottsliga frågor, särskilt inom forskningsfältet fysiologi/medicin, som avhandlades första dagen. Lite mer inriktning på just tidig specialisering blev det andra dagen, då samhällsvetenskap stod på dagordningen, och våra rapportörer var nog rätt nöjda när de återvände till Malmö.

Syftet med konferensen på GIH den 14-15 juni var att aktualisera och belysa tidig specialisering inom idrotten. Detta är inget nytt fenomen, redan för ett par decennier sedan anordnades en liknande konferens som även den behandlade tidig specialisering. Detta visar att debatten fortfarande är het och frågan en aning omstridd. Många inom idrottsrörelsen brottas ständigt med frågan om det är bra eller dåligt med tidig specialisering samt vilka effekter det får för våra barn och ungdomar på längre sikt både på ett idrottsligt och personligt plan. Frågan vi ställde oss var om konferensen skulle utmynna i något nytt eller om bara gammal skåpmat skulle plockas fram och dammas av.

Per Renström, ordförande för Centrum för idrottsforskning (CIF), välkomnade oss åhörare till konferensen och redogjorde i korthet för forskningsläget inom svensk idrott. Han drog slutsatsen att den står sig väl internationell, speciellt när det gäller fysiologi och medicin. Vidare tyckte han det var extra roligt att fler ämnesinriktningar såsom psykologi, sociologi och pedagogik i relation till idrott var representerade på konferensen. Dessutom efterlyste han mer forskning med fokus på management och ekonomi i relation till idrott. Efter öppningsförfarandet berättade Karin

Mattson, ordförande Riksidrottsförbundet (RF), om deras syn på barn- och ungdomsidrotten i sann *Idrotten vill*-anda.

Första ämnesdelen för dagen berörde barns och ungdomars fysiska och motoriska utveckling samt träningsbarhet. För vår del var det kanske inte det mest intressanta ämnesområdet men ändå lärorikt. Det mest upplyftande var att Michail Tonkonogi delvis tog död på myten om att styrketräning för barn och ungdomar före och under puberteten är skadligt och inte ger några positiva effekter. Detta gjorde han genom sin meta-analys, där ett flertal studier visade att barn blir starkare av styrketräning och endast en studie visade att det är skadligt för barn att utöva denna typ av träning. Därför menade Tonkonogi att styrketräning för barn snarare förebygger skador än skapar dem.

Första delen av konferensen avslutades med en paneldebatt om talangbegreppet och tidig specialisering. Panelen bestod av elittränare, pedagoger från balett- och musikhögskolan samt representanter från SOK och förbund. Diskussionen började lite trevande men efter en stund hade både panelen och publiken vaknat till liv och förde en relativt livlig debatt. De två representanterna från Kungliga Musikhögskolan, Bo Tobiasson och Ambjörn Hugardt, stod för de mest tankeväckande kommentarerna och tillförde nya intressanta aspekter på ämnet tidig specialisering.

Dagen avslutades med anföranden om skador och medicinska risker inom ungdomsidrotten. Det var ett intressant område men kopplingen till tidig specialisering var svag, något som tyvärr var genomgående för hela dagen med undantag från paneldebatten.

Efter en lång och intensiv dag anordnades en grillkväll med god mat och trevlig underhållning av GIH-bandet. Synd bara att det var många, av de cirka 300 deltagarna, som inte stannade kvar.

Dagens föreläsare: Nils Uddenberg, fri forskare, som stod för det mest underhållande anförandet.

Dagens rätt: De nya perspektiven Tobiasson och Hugardt från Kungliga Musikhögskolan gav oss.

Dagens fel: Lunchen tog slut och vi fick vänta 40 minuter på vår mat som vi sedan fick stressa i oss.

Dagens lärdom: Lyssna alltid på professorn! ”Man ska vara om sig och kring sig”, speciellt när det gäller att hamna först i matkön?

Trots att den andra dagen enligt vår mening började allt för tidigt (08.00), såg vi fram emot anförandena som komma skulle. Den första delen handlade om barn och ungdom mot eliten med ett idrottspsykologiskt/pedagogiskt perspektiv vilket vi känner oss mer hemma i, i jämförelse med perspektiven föregående dag. Föreläsarna berörde kritiska aspekter inom ungdomsidrotten, karriärövergångar mellan junior- och seniorverksamhet inom elitidrotten och vad som krävs av och karaktäriserar en elitidrottare. Göran Patriksson och Stefan Wagnsson, Göteborgs universitet, redogjorde för deras studie ”Specialiseringsgrad i barn- och ungdomsidrotten” vilket var det första anförandet som hade direkt anknytning till konferensens syfte. Det mest intressanta i detta sammanhang är att det var först denna morgon som begreppet *specialisering* kom att definieras.

”Att lyckas eller inte?” det är frågan? som diskuterades under den avslutande delen av konferensen. Den eminente moderatorn, (vår egen) Tomas Peterson, guidade föredragshållarna samt höll själv ett uppskattat anförande, om man mäter i applådstyrka. En annan av föreläsarna var GIH:s Rolf Carlsson som berättade om sina studier om vilka personer som når landslaget och hur. Det finns numera flera vägar att gå för att nå dit. (Carlsson har skrivit boken *Vägen till landslaget*, 1991)

Konferensens stora behållning var Petersons klockrena föreläsning om avgångsproblem inom ungdomsidrotten. Mycket av det han berättade hade vi av naturliga skäl hört förut men budskapet framfördes på ett bra och pedagogiskt sätt. Petersons slutsats var att idrottsrörelsen måste följa fyra principer för att kunna lyckas med att förena förenings- och tävlingsfostran. Dessa fyra principer är:

- Så många som möjligt ska vara med så länge som möjligt.
- Varje individ ska utvecklas efter sina egna förutsättningar.
- Individen ska endast tävla mot sig själv.
- Ge varje individ en bra grenspecifik utbildning.

Slutintycket efter dag 2 blev i stort sett positivt.

Dagens föreläsare: Owe Ståhlman
Dagens rätt 1: Tomas Petersons starka ställningstagande.
Dagens rätt 2: Håkan Larsson i rollen som moderator.
Dagens fel: Dåliga mikrofoner.
Dagens lärdom: Ett viktigt påpekande av att tillika

Trots vissa brister i några av föreläsarnas förmåga att koppla forskningen till huvudämnet för konferensen, tidig specialisering, är vi mycket nöjda med våra två dagar på GIH och ser fram emot att höra mer kring ämnet i framtiden.

Copyright © Kristin Fransson & Jesper Thiborg 2006